

แนวทางการดำเนินงาน

**คณะกรรมการการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น
และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด**

โดย

**คณะกรรมการการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วม
และการประชามติ สภาร่างรัฐธรรมนูญ**

แนวทางการดำเนินงานของ
คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น
และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด

คำนำ

สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญที่กำลังจะจัดทำในครั้งนี้ได้ได้รับความสนใจอย่างมากทั้งใน ส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังมีหน่วยงานที่มาจากภาครัฐ และองค์กร ภาคประชาสังคมต่างตื่นตัว และต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างเต็มที่ ซึ่งแต่ละองค์กรต่างมุ่งหวังที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ สะท้อนความต้องการของประชาชนจากทุกภาค ส่วนได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรม การสำรวจ รวมทั้งการรณรงค์ให้มีการเปิดรับฟังความ คิดเห็นและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนของหน่วยงานต่างๆ กลับมีแนวทาง วิธีการ กลุ่มเป้าหมาย และอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้การดำเนินการเปิดรับฟังความ คิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดความซ้ำซ้อน หรือสร้างความสับสนให้กับประชาชน คณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชามติ สภาร่างรัฐธรรมนูญ จึงได้จัดทำ แนวทางการดำเนินงาน คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำจังหวัดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คณะกรรมการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางการดำเนินงานฯ ที่จัดทำขึ้นในครั้ง นี้ จะสามารถอำนวยความสะดวก และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง

คณะกรรมการวิสามัญ

ประสานการมีส่วนร่วมและประชามติ

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ความเป็นมา บทบาทหน้าที่สำคัญของกมธ.ประจำจังหวัด	1
2. แนวทางการแต่งตั้งกมธ. จังหวัด	2
3. การประสานงานระหว่าง กมธ.ภาค กับกมธ.วิสามัญประจำจังหวัด ข้อมูลการเก็บและการส่งต่อข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	3
4. กรอบการทำงานเพื่อรับฟังความคิดเห็น	4
5. กรอบการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการยกร่างรัฐธรรมนูญ	6
7. ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่าง รัฐธรรมนูญ	10

คณะกรรมการวิสามัญ

ประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ

๑. รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ประธานคณะกรรมการ	
๒. นายศิวัช แสงมณี	รองประธานคณะกรรมการ	คนที่หนึ่ง
๓. ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	รองประธานคณะกรรมการ	คนที่สอง
๔. นายวรพล ไสกตยานุรักษ์	รองประธานคณะกรรมการ	คนที่สาม
๕. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	เลขานุการคณะกรรมการ	
๖. นายสามารถ คัมภีรานนท์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ	คนที่หนึ่ง
๗. นายปริญญา ศิริสารการ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ	คนที่สอง
๘. นางมาลีรัตน์ แก้วก่า	โฆษกคณะกรรมการ	
๙. นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ	โฆษกคณะกรรมการ	
๑๐. นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย	กรรมการ	
๑๑. นายอุทิศ ชูช่วย	กรรมการ	
๑๒. นายกล้าณรงค์ จันทิก	กรรมการ	
๑๓. นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ	
๑๔. นางธนนุช ศรีทิพย์บุตร	กรรมการ	
๑๕. นายพิเชิธร อำนางวรประเสริฐ	กรรมการ	
๑๖. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข	กรรมการ	
๑๗. นายวิชัย ศรีขวัญ	กรรมการ	
๑๘. นายวิทธยา บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ	
๑๙. นายวิทธยา คชเขื่อน	กรรมการ	
๒๐. พลตำรวจโทธรรมนิศย์ ปิตะนีละบุตร	กรรมการ	
๒๑. นายสมพร ใ้บบางยาง	กรรมการ	

๒๒. นายสุเมธ อุปนิสากร	กรรมการ
๒๓. นายชาญชัย สุนทรมีภูษี	กรรมการ
๒๔. นายนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์	กรรมการ
๒๕. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	กรรมการ
๒๖. นายปราโมช รัฐวินิจ	กรรมการ
๒๗. นายพงษ์ศักดิ์ พยัณวิเชียร	กรรมการ
๒๘. นายพยุงศักดิ์ ชาติสุทธิผล	กรรมการ
๒๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	กรรมการ
๓๐. นายสวิง คັນอุดม	กรรมการ
๓๑. นายสุขชัย เมธาวีกุล	กรรมการ
๓๒. นายศิริชัย ไม้งาม	กรรมการ
๓๓. นายวิชัย รูปขำดี	กรรมการ
๓๔. นางบังอร มาลาศรี	ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุม สถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๘๓

แนวทางการดำเนินงานของ กรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด

1. ความเห็นหลัก

ในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ ปรากฏว่านอกจากสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยิ่งแล้วยังมีหน่วยงานองค์กรและประชาคมต่างๆ เช่น สำนักงานกฤษฎีกา สภานักพระปกเกล้า สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สป) สมัชชาประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (สปป) และหน่วยงานอื่น ๆ จัดโครงการเพื่อการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นการร่างรัฐธรรมนูญด้วยรูปแบบแนวทางที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายที่ประชาชน กลุ่มอาชีพต่างๆในระดับจังหวัดทั่วประเทศ แม้จะเป็นสิ่งดีที่หลายหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการทำงานแต่อาจเกิดความซ้ำซ้อนกันในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และอาจก่อให้เกิดความสับสน เบื่อหน่ายแก่กลุ่มเป้าหมายได้ ในส่วนนี้ กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วมฯจึงได้พยายามประสานหน่วยงานองค์กรดังกล่าวเพื่อให้ได้แผนงานและข้อมูลที่จะสามารถรวบรวม ประมวลเสนอต่อ กมธ.ยกร่างต่อไป

สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้แต่งตั้ง กมธ.ที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

- กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชามติ (ชื่อย่อ กมธ.ประสานการมีส่วนร่วม)
- กมธ.รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ภาค(ชื่อย่อ กมธ.ภาค)
- กมธ.วิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด 76 จังหวัด(กมธ.จังหวัด)
- กมธ.รับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (12 องค์กร รวมทั้งสถาบันการศึกษา)

2. บทบาทหน้าที่สำคัญของ กมธ.ประจำจังหวัด (นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฤษฎีกา)

สามารถดำเนินการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ โดยเน้นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ ทุกพื้นที่ ทุกเพศ ทุกวัย ทำการรวบรวมประเด็นสำคัญที่ได้รับจากประชาชนในแต่ละกลุ่มอาชีพ กลุ่มสังคมต่าง ๆ นำเสนอต่อ กมธ.ภาค และ กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วมฯ ทำการสังเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเสนอต่อ กมธ.ยกร่างรัฐธรรมนูญ และสุดท้ายร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจในการประชามติรัฐธรรมนูญและผลักดันให้รัฐธรรมนูญผ่านประชามติ

3. แนวทางการแต่งตั้ง กมธ.จังหวัด

จากการที่ สมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญ(สสร.) 100 คน มี สสร.ที่มาจากจังหวัดต่างๆเพียง 32 จังหวัดและมีจังหวัดที่ไม่มีผู้แทน สสร.จำนวน 44 จังหวัด จึงจำเป็นต้องมีกลไกการประสานงานกับระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดการแต่งตั้ง กมธ.วิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด 76 จังหวัด โดยมีคณะทำงาน(นายเสรี สุวรรณภานนท์ เป็นประธาน)และ กมธ.ภาค เป็นกลไกประสานงานในเบื้องต้น และกำหนดหลักเกณฑ์และสิ่งที่ให้คำนึงถึง เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้แก่ สสร.ดังต่อไปนี้

3.1.หลักเกณฑ์และสิ่งที่ให้คำนึงถึงในการแต่งตั้ง กมธ.จังหวัด ได้แก่

- เป็น สมาชิกสมัชชาแห่งชาติของจังหวัด
- มีความหลากหลายของกลุ่มอาชีพและเพศ
- มีความหลากหลายของ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม
- มีความหลากหลายของพื้นที่
- ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาอย่างน้อย 2 ปี

3.2.การแต่งตั้งกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด 1 คณะ จำนวน 15-21 คน **ส่งให้ฝ่ายเลขาฯ ภายในวันพุธที่ 7 กุมภาพันธ์ 2550** เพื่อเสนอให้ประธาน สสร.แต่งตั้ง (จังหวัดใดมีความพร้อมและมีเอกสารครบถ้วน จะดำเนินการแต่งตั้งก่อน)

ในการดำเนินการแต่งตั้ง กมธ.จังหวัดของจังหวัดที่มี สสร.และจังหวัดที่ไม่มี สสร.นั้น มีแนวทางดังนี้

3.2.1 สำหรับจังหวัดที่มี สสร.

- 1.) สสร. ประสานงานกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสมัชชาแห่งชาติของจังหวัดองค์กรพัฒนาเอกชนและผู้เกี่ยวข้อง
- 2.)ประชุมพิจารณาผู้เหมาะสมที่จะเป็นคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัด(ตามหลักเกณฑ์)
- 3.)รวบรวมรายชื่อพร้อมหลักฐาน(สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และใบยินยอม) ส่งให้ฝ่ายเลขาฯ เพื่อตรวจสอบและเสนอให้ประธาน สสร.แต่งตั้ง
- 4.)กมธ.จังหวัด เลือกประธาน รองประธาน โฆษก เลขานุการ (ตามกรอบของการแต่งตั้ง กมธ.) และสามารถแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้บรรลุผลได้
- 5.)กมธ.จังหวัด บริหารจัดการและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกรอบเวลาที่กำหนด

3.2.2 สำหรับจังหวัดที่ไม่มี สสร.

1.)มอบให้ กมธ.ภาค รับผิดชอบในการจัดการให้ สสร.ของจังหวัดข้างเคียง รับผิดชอบประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิมืองค์กรพัฒนาเอกชน และสมาชิกสภาแห่งชาติจังหวัด เพื่อจัดให้มีการประชุมพิจารณาคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมในการเป็น กรรมการวิสามัญจังหวัด

2.) เมื่อได้ กมธ.จังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการตาม 3.2.1 (3)-(5)

หมายเหตุ

ฝ่ายเลขาฯ ได้ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด(ผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานครั้งนี้

4. การประสานงานระหว่าง กมธ.ภาค กับ กมธ.วิสามัญประจำจังหวัด

- กมธ.ภาคทำหน้าที่เชื่อมประสานการทำงานในภาพรวมของภาค สนับสนุนการทำงานของพื้นที่
- กมธ.จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญและการทำประชามติ

5. ข้อมูล การเก็บ และการส่งต่อข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญ จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 5.1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 5.2. ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บบันทึกข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่างๆต่อประเด็นสำคัญในรัฐธรรมนูญใหม่ เพื่อเป็นการทดสอบแนวคิดและความแตกต่างทางด้านผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นหลัก โดยให้แบบฟอร์มการบันทึกที่ อนุกรรมการ (นายจรัส สุวรรณมาลา เป็นประธาน) ภายใต้ กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วมฯ ออกแบบให้ (ตามกรอบร่างรัฐธรรมนูญที่ กมธ.ยกร่างกำหนด)

5.1.1 กลุ่มเป้าหมายของคนเข้าแสดงความคิดเห็น ควรจะต้องมีความหลากหลาย ครอบคลุมกลุ่มอาชีพ อายุ เพศ การศึกษา และสถานภาพทางสังคมและหากมีชนกลุ่มน้อยและผู้ด้วยโอกาสก็จะต้องมีตัวแทนเข้าร่วมด้วย

5.1.2 **วิธีการ** จัดเป็นเวทีการประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ และบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพตามแบบฟอร์มที่กำหนด การบันทึกโดยมีผู้บันทึกข้อมูลเป็นการเฉพาะ(ซึ่งจะมีการทำความเข้าใจการบันทึกข้อมูลต่อไป) ตามช่วงเวลาและตามประเด็นที่ต้องการ

แบบบันทึกข้อมูลที่ 1 ช่วงเวลาเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

แบบบันทึกข้อมูลที่ 2 ช่วงเวลาเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 10 มีนาคม 2550

แบบบันทึกข้อมูลที่ 3 ช่วงเวลาเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 15 เมษายน 2550

แบบบันทึกข้อมูลที่ 4 ช่วงเวลาเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 15 พฤษภาคม 2550

5.1.3 **การเก็บและส่งต่อข้อมูล** การบันทึกข้อมูลตามแบบฟอร์มนั้น เป็นการบันทึกตามประเด็นตามช่วงเวลาที่กำหนด โดยบันทึกจากกลุ่มเป้าหมายในเวที และบันทึกจากการสังเกตจากเวที นำเอาประเด็นที่ กมธ.วิสามันตยประสานการมีส่วนร่วมมอบให้ไปบันทึกในแบบจดบันทึก (ที่กำหนด) เพื่อการทดสอบแนวคิดและความคิดเห็นที่แตกต่างของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เมื่อเก็บบันทึกข้อมูลแต่ละครั้งแล้ว สรุปประมวลผลส่งให้ กมธ.ภาค เพื่อประสาน ติดตามและประมวลในภาพรวมของภาคเบื้องต้น ส่งต่อให้ อนุกรรมการการประมวลผล (นายวรพล ไสคติยานุรักษ์ ประธาน)ภายใต้ กมธ.วิสามันตยประสานการมีส่วนร่วม

5.2 **ข้อมูลเชิงปริมาณ** เป็นการสำรวจข้อมูลเชิงสถิติ โดยสุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมาย ตามโจทย์ประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่ง อนุกรรมการ(ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา เป็นประธาน)กำหนด โดย กมธ.จังหวัดร่วมประสานงานในการสำรวจต่อไป (รายละเอียดจะนำเสนอต่อไป)

6. กรอบการทำงานเพื่อการรับฟังความคิดเห็นฯ

ช่วงที่ 1 ภายใน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2550 (ก่อนร่างรัฐธรรมนูญ 1)

-กมธ.วิสามันตยประจำจังหวัดประชุมวางแผนดำเนินงาน จัดทำเป็นโครงการและมีแผนปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นจนถึงการทำประชาคมติ

-จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ข้อเสนอต่างๆ ต่อการร่างรัฐธรรมนูญ (โดยมีโจทย์หรือประเด็นสำคัญจาก กมธ.วิสามันตยประสานการมีส่วนร่วม) ด้วยรูปแบบต่างๆ เช่นการจัดเวที การประชุม การใช้ Website หรือ Call center ฯลฯ รวบรวมความคิดเห็น ประมวลความคิดเห็น ส่งให้ กมธ.ระดับภาค

-การประมวลความคิดเห็นและส่งให้ กทธ.ภาคนั้น สามารถส่งได้ทันทีที่แล้วเสร็จในแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นต้องรอ

ให้ครบทั้งหมด เพื่อที่ กมธ.ภาค จะประมวลส่งให้ กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วมได้โดยเร็ว เพื่อที่ กมธ.วิสามัญประสานการมีส่วนร่วม จะทำการสังเคราะห์ความคิดเห็น ส่งให้ กมธ.ยกย่องรัฐธรรมนูญภายใน มีนาคม 2550 (กมธ.ยกย่องจะยกย่องรัฐธรรมนูญร่างที่ 1 แล้วเสร็จภายใน 19 เมษายน 2550)

-สื่อสารประชาสัมพันธ์การจัดทำรัฐธรรมนูญแบบมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้วยรูปแบบ วิธีการและเครื่องมือต่างๆ

ช่วงที่ 2 ระหว่าง เมษายน-พฤษภาคม 2550 (ช่วงพิจารณาประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญ1)

-หลังจากได้ร่างรัฐธรรมนูญ ร่างที่ 1 แล้ว กมธ.วิสามัญประจำจังหวัด ใช้จังหวะนี้ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นสำคัญตามร่างรัฐธรรมนูญ(มีการตั้งประเด็นจาก กมธ.ยกย่อง) ที่เป็นการเจาะจงเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ชัดเจนขึ้นนำไปประกอบการตัดสินใจในรัฐธรรมนูญต่อไป

-รวบรวมประมวลความคิดเห็น ส่งให้ กมธ.ภาค ทันที่

-สื่อสารประชาสัมพันธ์ในประเด็นสำคัญตามร่างรัฐธรรมนูญสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ

ช่วงที่ 3 มิถุนายน-กันยายน 2550 (เตรียมประชามติ)

-เมื่อรัฐธรรมนูญผ่านความเห็นชอบของ สสร.แล้ว จำเป็นต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ และรณรงค์ให้ประชาชนไปลงประชามติ

-ร่วมกับฝ่ายจัดประชามติ ดำเนินการจัดให้มีการทำประชามติ ตามวันที่กำหนด การทำประชามติจะดำเนินการภายใน 1 วันทั่วประเทศ (ระหว่าง 5 สิงหาคม- 3 กันยายน 2550)

ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่าง
รัฐธรรมนูญ

เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมในเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมฯ จึงขอเสนอ ดังนี้

1. บรรยากาศของเวที

- **การลงทะเบียน** มีการต้อนรับที่อบอุ่น ชี้แจงเข้มแจ่มใส ทักทายผู้มาประชุม มีป้ายบอกเวทีตั้งแต่ทางเข้า
- **บรรยากาศสบายๆ เรียบง่าย อบอุ่น** มีความใกล้ชิดและเป็นกันเองระหว่างผู้ดำเนินรายการ วิทยากรกระบวนการ **ลดพิธีกรรมลงบ้าง** เพิ่มความรู้สึกร่วมกันของผู้เข้าประชุมให้มาก เช่นผู้ดำเนินรายการต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นกันเองอย่างมากกับผู้ร่วมประชุม มีศิลปะในการพูดดี ชมและให้กำลังใจผู้เสนอความเห็นรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใจกว้าง มีความยืดหยุ่นสูง จัดการกับความขัดแย้งได้ดี และตรงเวลา
- **ความร้อนและความเย็น** เป็นส่วนที่ต้องคำนึงถึงเช่นกัน สถานที่จัดเวที/ห้องประชุมนั้น ควรเป็นที่ที่เย็นสบาย ไม่ร้อนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีสมาธิ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเป็น โรงแรมก็ได้ อาจเป็นลานวัด ศาลาประชาคม ฯลฯ ที่มีทิศทางลมดี

2. รูปแบบการจัดเวที

- **จัดเป็น** รูปวงกลมหรือรูปไข่ทุกคนนั่งเสมอกัน อาจมีโต๊ะวิทยากรด้านหน้า และผู้ดำเนินการประชุมสามารถยืนและเดินเข้าหาผู้เสนอความเห็นโดยสะดวก
- **จัดที่นั่งให้** สสร.นั่งร่วมกับประชาชนด้วย และควรแนะนำให้ผู้เข้าร่วมรู้จักอย่างสั้นๆ ว่าจะมารับฟัง แต่ไม่ได้มาเพื่อจะมาพูด เพื่อให้เห็นว่า สสร.มารับฟังความเห็นของเขาและจะนำความเห็นจากเวทีไปเสนอต่อ กมธ.ยกร่างต่อไป
- **จำนวนเวลาที่ใช้ในการจัดแต่ละเวที** ประมาณ 3 ชั่วโมง

- อุปกรณ์สื่อสารพร้อมใช้ เช่น เครื่องฉายจอภาพ(LCD), คอมพิวเตอร์(com puter) รวมทั้ง กระดานเขียน ฟลิปชาร์ต เพื่อนำเสนอความเห็นที่ได้จากเวทีพร้อมกัน

3. การเปิดประเด็น

- เนื่องจากประเด็นที่จะพิจารณามีจำนวนมาก ดังนั้น คณะผู้จัด ควรมีการเตรียมการในเรื่องนี้เป็นเบื้องต้น โดยตกลง ร่วมกันกันว่าจะใช้วิธีจำแนกจำนวนประเด็นอย่างไร เพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ตามอาชีพ เพศ วัย เป็นต้น
- ควรตกลงร่วมกันในที่ประชุมว่าจะพิจารณาประเด็นใด ไม่จำเป็นต้องให้ครบทุกประเด็นก็ได้ ตามที่ที่ประชุมสนใจและต้องการ และควรตกลงเรื่องเวลาการพูดคุยในแต่ละประเด็นด้วย เช่น ประเด็นละ 15 นาที เป็นต้น
- หากเป็นไปได้ ควรเปิดประเด็นด้วยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ประสบการณ์ในประเด็นนั้น เช่น ผู้ทรงความรู้ หรือผู้มีประสบการณ์, สส., สว. ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น แต่จำนวน 2-3 และ ไม่ใช่มาอภิปราย แต่มาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้น ใช้เวลาไม่มาก (ไม่ควรเกินคนละ 2 นาทีต่อ 1 ประเด็นคำถาม) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดประเด็นให้ผู้เข้าร่วมคิดประเด็นต่างๆ อย่างหลากหลายขึ้น อาจเหมือนหรือต่างกันได้ แล้วให้ที่ประชุมแสดงความเห็น

4. การปิดประเด็น

- เมื่อแสดงความคิดเห็นจนครบคนที่แสดงความประสงค์แล้ว ผู้ดำเนินรายการควรสรุปความเห็นจากที่ประชุมสั้นเป็นรายชื่อ/ประเด็น เพื่อให้ทุกคนได้มีการแสดงความคิดเห็นสุดท้ายด้วยการยกมือ ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่คิดเห็นอย่างไรมีผู้มีความเห็นต่างมากน้อยแค่ไหนในข้อ/ประเด็นนั้นๆ เพื่อความสะดวกในการบันทึกข้อมูลด้วย

5. ผู้ดำเนินรายการ/วิทยากรกระบวนการ

- แนะนำตัว แนะนำ สสร.ที่เข้าร่วม อย่างสั้นๆ และชี้แจงผู้เข้าร่วมให้ชัดเจนว่า สสร. ที่มาเข้าร่วมมารับฟัง ไม่ใช่มาแสดงความเห็น

- ต้องทำการบ้านโดยการอ่านประเด็นการพิจารณาล่วงหน้า และควรรู้ถึงเนื้อหา ประวัติของเรื่องนั้น รวมทั้งคำวิจารณ์ถึงข้อดีข้อเสีย ของประเด็นนั้น

6 . คนบันทึกข้อมูล (ฝ่ายวิชาการ)

- เตรียมแบบบันทึกและอุปกรณ์ให้พร้อม
- บันทึกข้อมูลด้วยระบบ Digital file และประมวลข้อมูลโดยทันทีเมื่อการประชุมสิ้นสุด
- ส่งข้อมูลในวันรุ่งขึ้น

7 . เอกสารที่ใช้ในแต่ละเวที

- แนวทางการจัดเวทีรับฟังฯ (มอบให้ที่โต๊ะลงทะเบียน)
- คู่มือการเก็บข้อมูล (มอบให้ที่โต๊ะลงทะเบียน)
- กรอบประเด็นการพิจารณาในแต่ละครั้ง (มอบให้ที่โต๊ะลงทะเบียน)
- แบบสอบถามรายบุคคล (แจกในช่วงสุดท้ายของการประชุม)

กรอบการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กรอบที่ 1 สิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจ (9 ข้อ)

- สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม

1. ควรให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมากขึ้นด้วยการตรากฎหมายรองรับในเรื่องดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรมและควรเพิ่มอำนาจให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
2. ควรมีการบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านต่างๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง หรือไม่ อย่างไร
3. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมาย หรือเสนอร่างกฎหมาย การถอดถอนและการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยอ้อมหรือไม่ อย่างไร เช่น ให้ประชาชนสามารถเรียกคืนตำแหน่งทางการเมืองเช่น ส.ส. ส.ว. ของแต่ละจังหวัดได้
4. ควรวางระบบป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนหรือไม่ อย่างไร
5. ควรจัดให้มีกองทุนสนับสนุนการเมืองภาคพลเมือง เช่น สนับสนุนการจัดเวทีผู้นำชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หรือไม่ อย่างไร

- การกระจายอำนาจ

1. ควรกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันมากขึ้นหรือไม่
2. ควรเพิ่มอำนาจและบทบาทให้กับชุมชนในการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือไม่
3. ทิศทางของรัฐธรรมนูญ ควรเป็น “ลดอำนาจรัฐ” เพิ่ม “อำนาจให้ประชาชน” เห็นด้วยหรือไม่
4. ควรกระจายอำนาจในการบริหารปกครองตามความพร้อมของพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

กรอบที่ 2 สถาบันการเมือง (16ข้อ)

- สถานิติบัญญัติ

1. ควรลดจำนวน สส.และ ส.ว.ลงหรือไม่ เช่น ให้เหลือรวมกันไม่เกิน 500 คน
2. ควรมี ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อพรรคหรือไม่
3. ส.ส.ต้องจบปริญญาตรีหรือไม่

- ในกรณี ถ้ามี ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ รวมทั้ง ส.ว. ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีด้วย หรือไม่

4. ส.ส.ควรสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่ หากเห็นว่าจะต้องสังกัดพรรคควรจะต้องกำหนดระยะเวลาในการสังกัดพรรคก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งเป็นระยะเวลาเท่าใด
5. ส.ส.ควรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และการลงมติในเรื่องต่างๆ มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ หรือไม่
6. ควรกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นเขตละคนเช่นเดิม หรือควรกำหนดเขตเลือกตั้งให้ใหญ่ขึ้น และมีจำนวนส.ส.ในเขตมากขึ้นหรือไม่
7. ควรให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับถัดไปเป็น ส.ส. แทนผู้สมัครที่ได้ใบเหลืองใบแดง โดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่หรือไม่
8. ส.ว.ควรมาจากการสรรหาจากตัวแทนของทุกภาคส่วนในสังคมแทนการเลือกตั้งโดยตรงหรือไม่
9. ถ้าส.ว.มาจากการสรรหาควรมีอำนาจถอดถอนนักการเมืองหรือไม่

- ฝ่ายบริหาร

1. นายกรัฐมนตรีควรมาจาก ส.ส. โดยตรงและควรคงสมาชิกภาพ ส.ส.ในขณะเดียวกันหรือไม่
2. ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งได้เพียงไม่เกิน 2 วาระ ติดต่อกันหรือไม่เกิน 8 ปี เท่านั้นหรือไม่
3. ควรห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งในระหว่างการดำรงตำแหน่งและเมื่อพ้นตำแหน่งแล้วในระยะหนึ่งหรือไม่
4. นายกรัฐมนตรีควรถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจและถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้นหรือไม่

5. ควรกำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีที่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแม้ว่าเป็นเพียงการให้หรือลงอาญา ก็ควรให้พ้นจากตำแหน่งด้วย หรือไม่

6. นายกรัฐมนตรีต้องมาตอบกระทู้ถามในสภาหรือไม่

- จริยธรรม

ควรมีการกำหนดคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองและมีบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนด้วยหรือไม่

3.องค์กรตรวจสอบอิสระและศาล(9ข้อ)

- การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

1. ควรให้มีองค์กรหรือฝ่ายตุลาการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ เช่น การตรวจสอบการใช้อำนาจของ กกต. ตามกรอบเวลาที่กำหนด หรือการใช้อำนาจวินิจฉัยและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

2. นักการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดทุจริตหรือมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ไม่ควรมีอายุความในการฟ้องคดีใช่หรือไม่

3. ควรมีการกำหนดกลไกหรือมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองที่กระทำต่อข้าราชการประจำ และการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ใช่หรือไม่

4. ควรลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองและการตรากฎหมาย ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นหรือไม่

5. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญควรปลอดจากการครอบงำทางการเมืองอย่างแท้จริงหรือไม่

6. ควรมีการวางระบบคานและดุลย อำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร

7. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอยู่เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กกต. สตง. ควรจะคงไว้ทั้งหมดหรือไม่ และควรปรับปรุงอย่างไร

8. ควรมีองค์กรอิสระระดับจังหวัด ในการติดตามตรวจสอบอำนาจผู้บริหารในระดับท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

9. ควรมีการกำหนดงบประมาณให้แก่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญในจำนวนที่ชัดเจนตามสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือไม่ อย่างไร

4. อื่นๆ (1ข้อ)

- ควรมีกรอบระยะเวลาในการตรากฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามหลักการที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

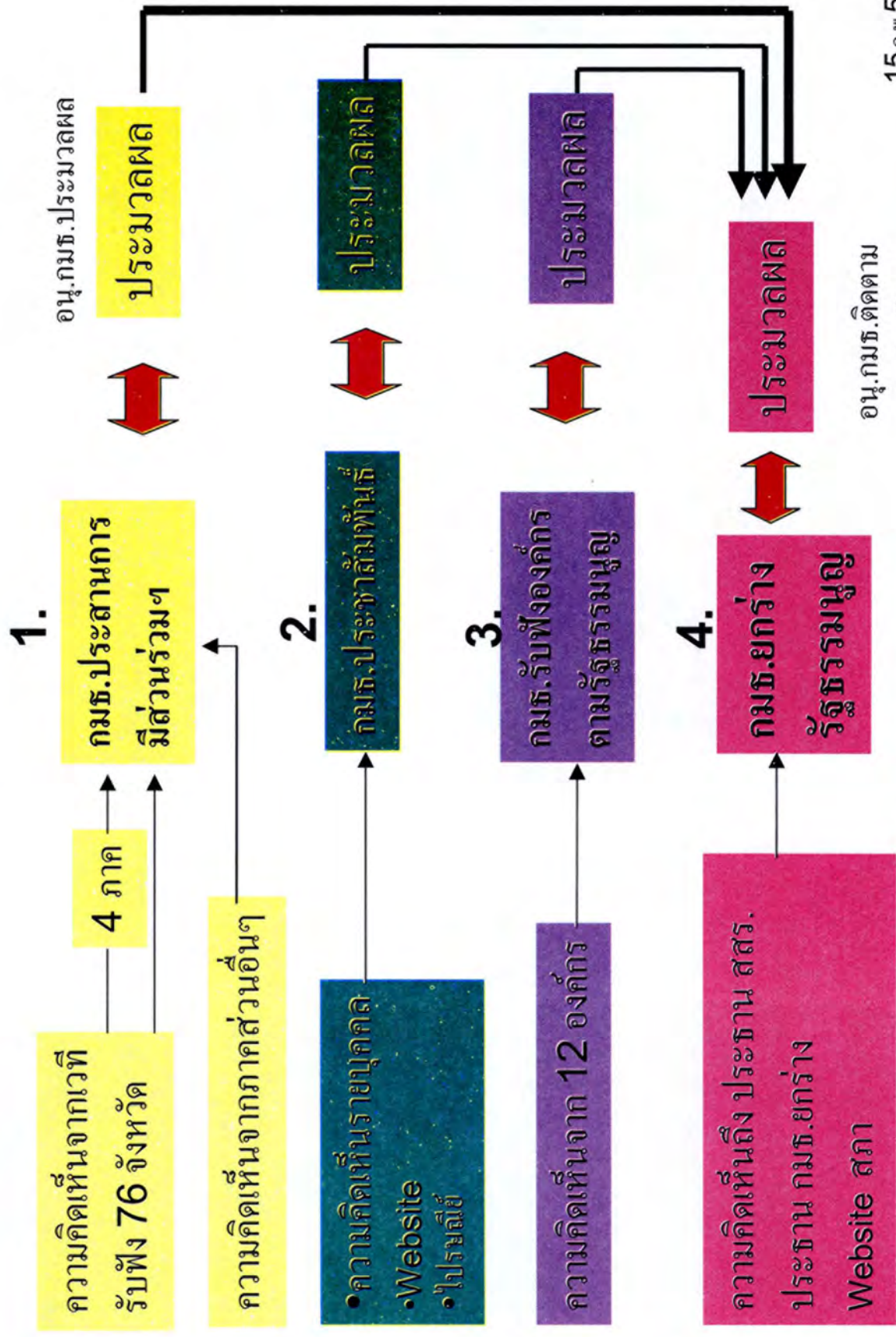
คณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ

ร่าง 1 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2550

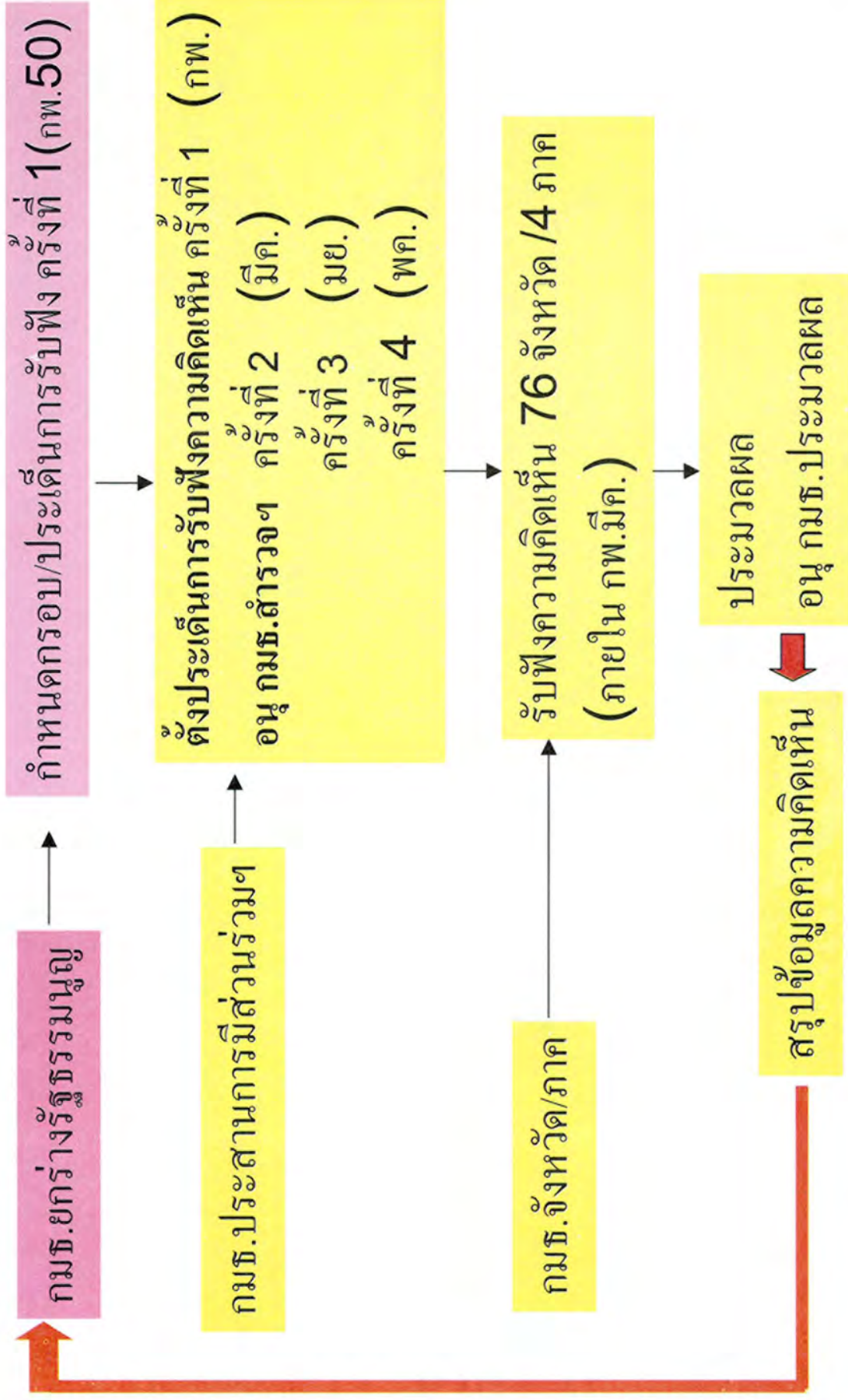
ร่าง 2 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2550

ร่าง 3 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2550

แผนภูมิแสดงเส้นทางของข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการยกร่างรัฐธรรมนูญ

แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของกรอบ/ประเด็นจาก กมช.ยกร่างกับ กมช.ประธานการมีส่วนร่วมฯ

พิมพ์ที่ : สำนักงานพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร